

Loven om hulter til bulter

Tanker ved besøk i Westminster Abbey

Av Jostein Andreassen

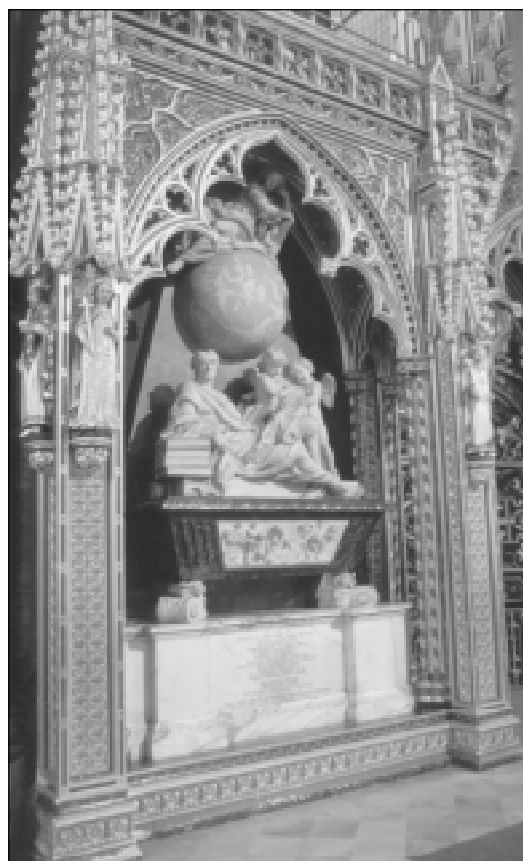
- Sir Isaac Newton? I have never heard of him!

Han så helt forbauset ut, en av prestene i *Westminster Abbey*, da jeg spurte etter Newtons grav. Men jeg visste den var et sted der inne i katedralen, og gjentok spørsmålet. Først da kom glimtet i øyet hans, og han kunne fortelle om en pussig episode dagen før, da en student hadde kommet bort og spurt: - What kind of person was Isaac Newton? – He is the inventor [oppfinneren] of the apple, hadde presten svart, temmelig oppgitt. Men så snill var han, at han på eget initiativ lovt å se en annen vei mens jeg tok noen bilder.

Gravmålet til "Giganten" stod så absolutt i forhold til hans posisjon i vitenskapens verden og ble sommerens store opplevelse: Faktisk dannet det en tredjepart av altertavlen (!) ut mot katedralens store midtskip og alle stolradene - med en jordklode øverst. Selv om Newton ikke på noen måte oppførte seg som noen engel, hadde britene nærmest gjort ham guddommelig!

Foran, i steingolvet, lå en stor steinhelle som bar hans navn. På begge sider var det to små innskrifter: Her lå på venstre side fysikeren Baron Kelvin (død 1907) og matematikeren G. Green (1841). På høyre side fysikeren og kjemikeren M. Faraday (1867) og fysikeren J. Clerk Maxwell (1879). De to sistnevnte var i ettertid flyttet dit for også å bli Newtons "terner" - en større anerkjennelse fra det britiske samfunn er det tydeligvis ikke mulig å oppnå.

Så var det tid for å lete etter Charles Darwin, naturforskeren (1882). En kan ikke unngå

Newtons gravmæle i W. A., hvor det danner en tredjedel av altertavlen i midtskipet. Gravhella er like foran dette og alteret!

å se tilhengernes stolte og ettertrykkelige utsagn tallrike steder om at han er gravlagt "ved siden av Newton" – se for eksempel biologiprofessor Nils Chr. Stenseth i standardverket: "Evolusjonsteorien" 1984, s. 26.

Men jammen var det nokså romslig sagt. Visst er han hedret ved å få sin grav i "abbyen" - men "ved siden av Newton" – nei.

Den plassen var overlatt til andre. For mens

”oppfinneren av eplet” ligger like foran alteret og i midtskipets sentrum, innegjerdet og for seg selv med de fire nevnte, er Darwins og Sir John Herschels store minneplater kloss i hverandre og midt i sidepassasjen, på den andre siden av søyleraden. Foran de to er en liten plate over Uranus-oppdageren W. Herschel (1822) og bakenfor en tilsvarende over komponisten Sir E. Elgar (1934). Bak der igjen ligger en god del andre, bl.a. Darwins venn J.D. Hooker.

Hvem var så naturforskerens sidemann Sir John Herschel? Jeg ble – uærbødig nok – faktisk litt lattermild da jeg så det navnet. Jo, han var en av verdens største astronomer på 1800-tallet og hadde et fantastisk ry. Darwin leste hans vitenskapsfilosofi før ”Beagle”-turen. Han og kaptein FitzRoy var på ærefullt besøk hos ham i Sør-Afrika. I sin selvbiografi skriver Darwin at Sir Herschel aldri snakket mye, men ”hvert ord han sa var vel verd å lytte til”.

I november 1859 sendte Darwin ham den

nyutkomne ”Om artenes opprinnelse” og bad astronomen lese den. Noen dager senere skriver Darwin til den store geologen Lyell og forteller opprømt at nå holder Herschel på å lese hans bok: ”Om De skulle treffe ham, etter at han har lest boken, er De kanskje så snill å sondere ham en smule (...) Det skulle virkelig interessere meg mer enn alminnelig å vite, om jeg har gjort noe inntrykk på en slik ånd”.

Sir Herschel (1871) var en kristen som en gang uttalte bl.a.: ”*Jo mer vitenskapens felt utvides, desto tallrikere og mer vanskelige å forkaste blir bevisene for en skapende, allmektig visdoms evige tilværelse.*”

Men hva sa så denne mannen, som oppdaget over 1.000 nye dobbeltstjerner og som ”var vel verd å lytte til”, om Darwins bok? Jo, snart skriver Darwin nokså slukkøret til Lyell, at han har hørt at Herschel sier boken er ”the law of higgledy-piggledy” - ”*loven om bulter til bulter*”...

Darwins gravhelle i golvet i Westminster Abbey – det mest private av alle mennesker og en agnostiker, ligger nå gravlagt i en kirke og tredes på sin grav av hundretusener hvert år.

Merkelig: Der ligger altså Darwin – det mest private av alle mennesker, agnostikeren, i en kristen kirke – med tusenvis av turister trampende over seg hver eneste dag. Og skulder ved skulder ligger – av alle - nettopp Sir Herschel!

Vi kan virkelig snakke om en skjebnens ironi...

Forfatterens adressen Moneveien 69, 4640 Søgne, Norge.

E-post: jos.andreassen@c2i.net

Down House, Darwins hjem

